

N:o 188.

Af herr **N. A. Nilsson** i Malmö m. fl., om upphörande af tullfrihet för varor, som för kungl. hofvets räkning införas.

De kungliga hof- och slottsstaterna sluta för innevarande år på en summa af 1,421,000 kr., hvaraf 1,296,900 kr. gå till de kungl. hofven och 124,100 kr. till de kungl. slotten. I betraktande af vårt folks fåtalighet och armod är detta en ganska stor utgift. Men nämnda summa innefattar dock icke alla de ekonomiska förmåner, som det kungl. huset fått sig tillerkända. Utöfver det egentliga apanaget utbetalas årligen från riksgäldskontoret till Konungen ett belopp af 300,000 kr. enligt den uppgörelse, som år 1815 träffades mellan rikets ständer och kronprinsen Karl Johan i samband med Guadeloupe-affären, samt vidare 5 procent årlig ränta för det kapital af 150,000 kr. som 1779 års riksdag anslag såsom hemgift åt dåvarande hertigen af Södermanland. Och dessutom åtnjuta konungaättens medlemmar *skattefrihet* och de kungliga hofven *tullfri import* i riket för eget behof.

Vid en sammanräkning af dessa anslag och förmåner komma vi upp till en summa, som öfverstiger de 18 hundra tusen och som för länge sedan öfverstigit den rimliga gränsen.

Den skattefrihet, som den kungl. familjen åtnjuter, torde ursprungligen grunda sig på gammal sedvänja. I våra äldre bevillningsförordningar finnes härom ingenting nämnt. Först genom beslut af 1859—1860 års riksdag inrycktes i 1861 års bevillningsförordning den ännu gällande bestämmelsen om skattefrihet, så lydande: »Vidare äro från utgörande af inkomst-

bevillning frikallade — — — b) medlem af konungaätten för af staten anvisadt anslag samt för inkomst af kapital». Då nämnda riksdag behandlade ifrågavarande ärende, förklarade ledamoten af hedervärda bondeståndet Ola Jönsson, att han fann bestämmelsen alldeles öfverflödig; den kungliga skattefriheten vore så häfdvunnen, att den ej behöfde lagfästas. Härtill gemälde ledamoten Nils Larsson: »Det är visserligen sant, att medlem af kungl. familjen aldrig förr påförts dylik bevillning och momentet kunde alltså anses öfverflödigt, men jag hemställer dock, att det må kvarstå, helst därigenom blifver tydligt, att befrielsen gäller endast statsanslagen och inkomsten af kapital, men icke inkomsten af egendomar, dem kungl. personer ega».

Hvad åter beträffar de kungl. hofvens tullfrihet, blef den år 1823 för första gången föremål för riksdagens behandling. Denna resulterade i en underdånig hemställan om åvägabringande af vissa föreskrifter, hur det vid tullbehandlingen af de för hofvens räkning importerade varorna skulle förfaras. Och i öfverensstämmelse med detta riksdagsbeslut var det, som Kungl. Maj:t till generaltullstyrelsen aflät ett nådigt bref af den 2 dec. 1824, hvars ingress har denna lydelse: »Som i öfverensstämmelse med hvad Rikets Ständer, i sammanhang med deras vid sista riksdag vidtagna reglering af tullinkomsterna, hos oss i underdånighet hemställt och i likhet med hvad förr varit öfligt, varor, hvilka för vår hushållnings behof och för de öfriga kungl. hofven från utrikes orter införskrifvas, äro från och med nästa år från tull befriade, så hafva vi funnit godt i nåder förordna» etc. Den lagliga tillkomsten af den nu gällande tullfriheten har visserligen vid något tillfälle blifvit bestridd. Sålunda yrkade vid 1873 års riksdag en enskild motionär, att tullfriheten måtte upphävas, dels därför att den ansågs inbjuda till missbruk, dels och förnämligast därför att den förmenades ha tillkommit på ett mot konstitutionella former stridande sätt. Men med hänvisning till den nyss citerade ingressen af det nådiga brefvet ansåg 1873 års bevillningsutskott sig kunna fullständigt underkänna motionärens misstankar och påståenden beträffande sakens konstitutionella sida. Enligt hvad man kan finna af bevillningsutskottets betänkande i ämnet vid 1823 års riksdag, då rikets ständer fattade nyss berörda beslut, innebar detsamma emellertid icke, att därigenom någon ny rättighet lämnades de kungl. personerna, utan afsågo ständerna endast åvägabringande af vissa föreskrifter rörande tillämpningen af den tullfrihet, som, i likhet med hvad förr varit öfligt, erkändes tillkomma de kungl. hofven.

Enligt uppgift i tidningspressen uppgick värdet af importen för de

kungl. hofvens räkning år 1906 till en summa af 115,893 kr. Bland de olika posterna märkas: vagnar till ett värde af 66,000 kr., vin m. m. 13,294 kr., pelsverk 2,289 kr., porslin 1,650 kr., arbetadt guld 3,600 kr., silfverarbeten 6,270 kr., förnicklade arbeten af järn och stål 1,720 kr., snickeriarbeten 2,983 kr., helsidenväfnader 950 kr., linneväfnader 1,330 kr., vattentäta mattor 1,103 kr., fällade kläder af linne eller bomull 1,030 kr., andra slags kläder 1,060 kr., lefvande växter 613 kr. samt musikinstrument 1,200 kr. Det belopp, som borde ha erlagts i tull för de år 1906 importerade varorna, uppgår i rundt tal till 24,000 kr.

De gällande bestämmelserna om skattefrihet och tullfrihet ha utan tvifvel för en äldre tids uppfattning tett sig fullt naturliga och riktiga. Skatter och tullar var någonting ondt, som ej skulle drabba härskaren och hans familj utan endast hans undersåtar. Men vår tids människor ha bildat sig en annan syn på tingen. De se i konungen statens främste ämbetsman, och de ha då svårt att finna något tillräckligt skäl, hvarför icke han i likhet med andra ämbetsmän och andra samhällsmedlemmar betalar skatt för sina inkomster och tull för de varor, han köper från utrikes ort.

Det har blifvit en grundsats ibland oss, att svenska män böra gynna sitt eget lands tillverkningar. I all synnerhet då svenskt arbete erbjuder fullgod vara för rimligt pris, anses det för fosterlandsvännen mindre lämpligt att fylla sitt behof från utlandet. De siffror, som vi tillåtit oss anföra här ofvan beträffande importen för de kungl hofvens räkning, gifva en antydan därom, att den patriotism, som utan tvifvel besjälur vår hof-förvaltning, dock ej torde fara illa af det understöd, som skyldigheten att erlägga tullafgift kan skänka.

Vi tro också, att ett utsträckande af skattskyldigheten till att gälla äfven medlemmarna af konungaätten kräfves af följdriktigheten. Är det egentligen rimligt, att då öfriga samhällsmedlemmar, som nått öfver existensminimum, hafva skyldighet att erlägga skatt, de kungliga personerna skola vara därifrån undantagna? Är det rimligt, att medlemmarna af konungaätten, hvilka dock äro skyldiga att skatta för de fastigheter, som de personligen äga, icke äro underkastade samma förpliktelse beträffande sina kapitaltillgångar och sina inkomster af annan art?

Äfven för kungen, för fursten och prinsen torde det vara hälsosamt att känna något af de bördor, som tynga folket, och att dela dem. Äfven för regenten är erfarenhetens skola den bästa. För oss står det som ett önskemål att undanröja alla de bestämmelser, i följd af hvilka statens främ-

ste representant intager en undantagsställning, som i flera afseenden medför skadliga verkningar ej blott för samhället utan äfven för hans egen person. Ett steg mot detta mål är att borttaga den skatte- och tullfrihet, hvarom vi här talat. Och genom att upphäfva dessa privilegier, skulle också Riksdagen bereda Konung Gustaf ett säkerligen välkommet tillfälle att på ännu ett nytt område förverkliga och följa sitt vackra valspråk: »Med folket för fosterlandet».

De yrkanden, som vi med anslutning till den förebragta motiveringen ärna göra, måste vi af hänsyn till § 55 mom. 3 i riksdagsordningen fördela på olika motioner.

Här inskränka vi oss alltså till att på grund af det ofvan anförda värdsamt hemställa,

att Riksdagen med upphäfvande af den tullfrihet, som de kungl. hofven för närvarande åtnjuta, måtte besluta, att varor, som hädanefter för de kungl. hofvens räkning från utrikes ort införas, skola underkastas vanlig tullbehandling.

Stockholm den 26 januari 1908.

Aug. Nilsson.

A. J. Christierson.

L. J. Carlsson.

A. C. Lindblad.

E. C. Kropp.

F. W. Thorsson.

Bernh. Eriksson.

Värner Rydén.

N. Edv. Lindberg.

Nils Persson.

K. A. Tengdahl.